Beeld 29/12/05

KLANKKUNS . thys odendaal

Min maar voortreflik

SA kunsmusiek-opnames staan hul man

Suid-Afrika het géén opnamebedryf vir kunsmusiek en opera nie. Waarvan daar baie is in die plaaslike kunsmusiek- en operakringloop, is mishope. 'n Oorvloed.

Soos die onderskeie orkeste, opera- en allerlei ander musiekorganisasies, is daar geen infrastruktuur wat 'n CD-bedryf vir klassieke musiek en opera kan aandui nie – van die ministerie vir kuns en kultuur kan ons maar van vergeet, en ook die Nasionale Kunsteraad. Geen beleid, geen rigting, behalwe kultureel selektief.

Dus, elke mishoop-bestuur het sy beleid en eienaardighede, soos dit die dubbelslagtige gesubsidieerde kapitalisme betaam.

Dit beteken ook dat instansies hul eie opnames op CD uitgee. (En wie weet, selfs 'n operaproduksie of-twee op DVD soos in die buiteland . . . oor 'n paar dekades.)

Die Suid-Afrikaanse kunsmusiekbedryf – eens sinoniem met die internasionale aanbod – kan die afgelope anderhalf dekade dus nie naastenby met die buiteland vergelyk word nie. Opnames van kunsmusiek ter plaatse is bitter skaars, en word net gegenereer deur instansies wat musiek aanbied, soos byvooreeld Pretoria se Salon Music of The Black Tie Ensemble. Of 'n universiteit se musiekskool.

Dit is dus merkwaardig dat in dié omstandighede daar wél CD's uitgereik word, en sommige van deksels hoë gehalte – in die meeste gevalle sonder profyt!

Die oes vir 2005 het 'n klompie voortreflike opnames van uiteenlopende aard opgelewer. Met 'n terugskoue is daar veral sewe wat spesiale vermelding verdien, in geen spesifieke volgorde nie:

Michal George . . . kitaarklanke uit Afrika vir die wêreld.

Michelle Veenemans . . . sprankelende operette-arias.

Rosemary Nalden . . . inspirasie agter Buskaid.

Die mezzo-sopraan Sibongile Khumalo se eerste "klassieke album", kom uit die Heita-stal, 'n organisasie wat nie die vaagste benul het van kunsmusiek of die bemarking daarvan nie, maar daarin is hulle nie alleen nie.

Sy sing saam met die Chamber Orchestra of SA o.l.v. die Nederlandse dirigent Arjan Tien, saam met wie sy ook in die openbaar opgetree het, en die UP-konsertkoor.

Dit is 'n puik album, met voortreflike vertolkings van Brahms se *Alt-rapsodie*, maar veral "klassieke" Afrika-musiek uit die pen van prinses Constance kaDinuzulu (die Princess Magogo-siklus *Haya, Mntwan' Omkhulu*, soos georkestreer deur Peter Klatzow), Moerane se *Della* en Bokwe se *Plea for Africa*. Khumalo is ongeëwenaard in haar besonderse vokale kuns.

Suid-Afrika is ryk aan kore, maar veral 'n paar besonderse kamerkore, soos Richard Cock se Chanticleer Singers. Johann van der Sandt se Tuks Camerata is 'n uitmuntende ensemble, en sy onlangse opname *Music for a while* (getitel na Henry Purcell se lied) is vol verruklike sang.

Purcell kan hier misleidend wees, aangesien die meeste werke ingesluit ver verwyder is van die 17de eeu. Benewens Purcell, is die musiek uitsluitlik van komponiste van die 20ste en 21ste eeu. Heelwat koorwerke van Suid-Afrikaanse komponiste is opgeneem – Péter Louis van Dijk, Hendrik Hofmeyr, Arnold van Wyk, Roelof Temmingh en Niel van der Watt.

Hofmeyr se *Sinfonia Africana* waarin hy gedigte van drie bekende Afrikaanse digters gebruik – Eugène Marais, D.J. Opperman en C.M. van den Heever – het die Kaapse musiekkringe op horings gehad ná die première in die stadsaal. Die Kaapse Filharmonie is deur die Amerikaner Leslie Dunner gedirigeer, met die Stellenbosche Universiteitskoor en die sopraan Sabina Mossolow. Dis 'n omvangryke, dramatiese werk wat deur dié opname landwyd beskikbaar is. Dit is van die opperste belang, want die kans dat een orkes 'n plaaslike werk wat deur 'n ander orkes uitgevoer is, sal herhaal, bestaan eenvoudig nie. (Die mishope, sien.)

Die Potch-trio – François du Toit (klavier), Human Coetzee (tjello) & Piet Koornhof (viool) – is een van die land se spog-kamerensembles, en sy opname van die fassinerende klaviertrio's van Arno Babadjanian en Peteris Vasks behoort eweseer op die internasionale katalogus.

Om na die Buskaid-strykorkes te luister op sy jongste CD, *Buskaid Alive!*, is inspirerend. Dit is verstommend wat Rosemary Nalden met die jongklomp van Soweto vermag, saam met musici van internasionale aansien soos John Eliot Gardiner en die Argentynse mezzo Bernardo Fink.

Michal George se solo-kitaaropname, *He who walks freely, takin big steps* . . ., is een van die allerbeste produkte van die jaar. Die musiek, van George self en ander Suid-Afrikaanse komponiste, is deurgaans nuut en boeiend.

Twee hoogs verdienstelike opnames wat vroeg in die jaar uitgereik is, is 'n Naxos-CD met musiek van Suid-Afrikaanse komponiste en Mendelssohn se prag-oratorium *Elijah*, albei uitgevoer met Richard Cock op die podium.

Die SAUK se National Symphony Orchestra en -Kamerkoor voer musiek uit van Khumalo (*Vyf Afrika-liedere*), twee San-werke van Péter Louis van Dijk en *Drie Nigeriese danse* van Akpabot.

Cock is voor die Johannesburgse Simfonie-koor en die Festival Orchestra vir 'n verdienstelike regstreekse opname van *Elijah* (uit die Linder), met vier knap soliste – Beverly Chiat, Rafaella Lo Castro, Nicholas Nicolaidis en Jacques Imbrailo.

Drie opnames wat genoem moet word, is Michelle Veenemans se voortreflike operette-CD, *Schenkt man sich Rosen*, die fluitspeler Liesl Stoltz saam met Pedro Rodrigues (kitaar) se *Histoire du Tango* en Unisa se dubbelalbum van die *Tenth International Piano Competition 2004*.

Die Potch-trio – François du Toit (klavier), Human Coetzee (tjello) en Piet Koornhof (viool) . . . Babadjanian en Vasks.

■ SIBONGILE KHUMALO: Werke van Brahms (*Alto Rhapsody*), Moerane (, Princess C.M. ka Dinuzulu (*Princess Magogo*-siklus) & Bokwe. (*Plea from Africa*). Sibongile Khumalo (mezzo-sopraan) & Chamber Orchestra of SA o.l.v. Arjan Tien, ens. Heita! (Sony BMG) CD HEITA009.

■ MUSIC FOR A WHILE. Werke van Van Dijk, Hofmeyr, Arnold van Wyk, Roelof Temmingh, Casals, Ayres, Niel van der Watt, Hahn, Shank, Purcell, Whitacre, Barber. Tuks Camerata o.l.v. Johann van der Sandt.

■ SA MUSIC: Khumalo (*Five African songs*), Péter Louis van Dijk (*San Gloria, San Chronicle*), Akpabot (*Three Nigerian dances*). SABC National Symphony Orchestra & Chamber Choir o.l.v. Richard Cock. Naxos (Marco Polo) 8.22382.

■ HENDRIK HOFMEYR: *Sinfonia Africana*. Teks: Gedigte van Eugène Marais (*Die lied van Suid-Afrika*), D.J. Opperman (*Gebed om die gebeente*), C.M. van den Heever (*Afrika*). Kaapse Filharmonie & US-koor o.l.v. Leslie Dunner & Sabina Mossolow (sopraan).